

Media: ΕΣΤΙΑ

Page: 1,27

Published at: 10-03-2024

Author: Surface: 833.74 cm² Circulation: 1080

Subjects:

Χ. Γ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Η υπόσχεσις τής Άνοιξεως Σελ. 27

BIBΛΙΟ

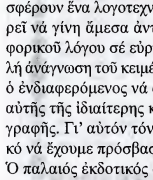
Η υπόσχεση της Άνοιξης

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Μπήκε ο Μάρτιος με την κλασική αβεβαιότητα του καιρού του και με την υπόσχεση της άνοιξης στην ατμόσφαιρα. Λησμονούμε συχνά ότι είναι ο τελευταίος μήνας του χειμώνα με τις σύγχρονες εξελίξεις της ύπαρκτης κλιματικής αλλαγής, και στην σκέψη μας παραμένει το παλαιό στερεότυπο που μάς έβεβαίωνε ότι οι μήνες της άνοιξης είναι ο Μάρτιος, ο Απρίλιος και ο Μάιος. Πάντως η ημέρα έχει μεγαλώσει και οι ήλιόλουστες ημέρες φέρνουν οποσδήποτε την πνοή του ζεφύρου και όχι πιά του σκληρού βορριά.

■ Άντον Τσέχοφ, *Ο Βυσινόκηπος* (μτφρ. Άρης Αλεξάνδρου, εκδ. Γκοβόστη, σελ. 128, ευρώ 9,80). Συνήθως τα θεατρικά έργα μας γίνονται γνωστά από τις παραστάσεις επί σκηνής, και αυτό είναι σε έναν βαθμό πολύ σωστό, καθώς γι' αυτόν τον σκοπό έχουν γραφεί. Όμως, οι μεγάλοι δραματουργοί είναι κορυφαίοι συγγραφείς, καθώς κωμωδία ή δράμα τους να προφέρουν ένα λογοτεχνικό κείμενο που μπορεί να γίνει άμεσα αντιληπτό διά του προφορικού λόγου σε ευρύ κοινό. Στην σιωπηλή ανάγνωση του καμένου του έργου μπορεί ο ενδιαφερόμενος να ανιχνεύσει τις άρετες αυτής της ιδιαίτερης και πολύ απαιτητικής γραφής. Γι' αυτόν τον λόγο είναι σημαντικό να έχουμε πρόσβαση σε τέτοια κείμενα. Ο παλαιός εκδοτικός οίκος Γκοβόστη καινοτομεί τώρα προσφέροντας μία νέα σειρά θεατρικών έργων, με πρώτο και καλύτερο τον έμβληματικό «Βυσινόκηπο» του Τσέχοφ. Η μετάφραση του Άρη Αλεξάνδρου είναι εκ του ρωσικού κειμένου απ' εύθει-

ας, κάτι που αποτελεί σαφώς πλεονέκτημα, καθώς στο παρελθόν έλειπε από τους μεταφραστές μας αυτό το στοιχείο, και οι Ρώσοι συγγραφείς άναμετεφράζοντο από γαλλικές μεταφράσεις, που κατά κοινή ομολογία θεωρούνται οι ακριβέστερες για την ρωσική γλώσσα. Ο «Βυσινόκηπος» έχει μία πλοκή που παραμένει πάντοτε επίκαιρη για τον συμβολισμό της ως προς την σύγκρουση του παλαιού με το νέο, της παραδόσεως και του συντηρητισμού με τις νέες συνήθειες και τάσεις. Και αυτό αφορά σε όλες τις εποχές. Συνήθως στα θεατρικά ανέβασματα το έργο αντιμετωπίζεται ως δράμα, ενώ ο Στανισλάσκι ήταν ο πρώτος που το είδε και το εσκηνοθέτησε ως άμιγη τραγωδία, και προσδίδεται χαρακτηριστικά καταστροφής στην κοπή του «Βυσινόκηπου» του τίτλου. Εν τούτοις, ο ίδιος ο Τσέχοφ θέλησε να ιδεί το έργο ως κωμωδία. Θά έλεγα ότι πρόκειται για σάτιρα ήθων, που πάντοτε παρατηρεί και κρίνει καταστάσεις και χαρακτήρες προσώπων. Λίγο πριν πεθάνει ο Τσέχοφ εξωμολογήθηκε στον φίλο του, επίσης συγγραφέα, Ίβάν Μπουϊνίν ότι ήλπιζε το έργο του συνολικά να συνεχιστεί να διαβάζεται ή να είναι γνωστό γενικότερα για έξι ή οχτώ χρόνια μετά τον θάνατό του. Δεν μπορούσε να φαντασθεί ότι θα παρέμενε ένας από τους μεγαλύτερους και πιο πολυπαιγμένους δραματουργούς του συνόλου του 20ού αιώνα και θα συνέχισε την πορεία του στον 21ο αιώνα χωρίς καμμία δυσκολία και χωρίς διαταγούς! Διαβάστε λοιπόν τον θρυλικό «Βυσινόκηπο» στην πολυθρόνα σας σε μια άριστη νεοελληνική ακριβή και τελείως θεατρική μετάφραση και στήστε την δική σας παράσταση νοερά, χωρίς περιορισμούς προϋπολογισμού παραγωγής και με τους ήθοποιούς που έσείς κρίνετε καταλληλότερους για κάθε ρόλο!

■ Κέρτ Βόννεγκατ, *Το πρωινό των πρωταθλητών* (μτφρ. Αλέξης Καλοφωλιάς, εκδ. Πατάκη, σελ. 336, ευρώ 16,60). Ο Κέρτ Βόννεγκατ (1922-2007) παραμένει μία από τις κορυφές της αμερικανικής λογοτεχνίας του 20ού αιώνα. Χωρίς το έργο του η λογοτεχνία των ΗΠΑ θά ήταν πολύ πτωχότερη. Το παρόν είναι το εβδομο μνηστικό βιβλίο του και έξεδόθη το 1973. Παρέμεινε στην λίστα των επικλητών των «Τάιμς της Νέας Υόρκης» επί 56 εβδομάδες, δηλαδή περισσότερο από ένα ολόκληρο έτος! Είκοσι έξι χρόνια μετά (1999) μεταφέρθη στον κινηματογράφο με σενάριο και σκηνοθεσία του Άλαν Ρούντολφ, με πρωταγωνιστές τον Μπρούκ Γουίλις, τον Άλμπερτ Φίννεϊ και τον Νίκ Νόλτε. Είναι μία ιστορία με τον καλύτερο φανταστικό ήρωα του Βόννεγκατ, τον συγγραφέα Κιλγκορ Γράουτ, δημιουργό μυθιστορημάτων επιστημονικής φαντασίας που δεν έχει εκδόσει ποτέ διότι τά λησμονεί είτε τά άπορρίπτει σε κάδους σκουπιδιών! Η θεματολογία του μυθιστορηματος έκτείνεται σε σειρά θεμάτων που παραμένουν πολύ επίκαιρα, όπως ο ρατσισμός και οι φυλετικές διακρίσεις, θέμα που ταλανίζει ακόμη τις ΗΠΑ, τά ζητήματα πνευματικών νόσων, οι έθισμοι, ή έκτασις της ελεύθερας βουλήσεως, ή σκληρότης της κοινωνίας τόσο στις κοινωνικές όσο και στις οικονομικές παραμέτρους της και οι αντιφάσεις της ανθρώπινης ζωής και ύποστάσεως. Σκληρή ιστορία που κρατεί τον αναγνώστη μαγνητισμένον ή τον άποθει από την πρώτη σελίδα.

■ Betty Smith, *Το αβείο θά είναι καλύτερο* (μτφρ. Μαρία Φακίνο, εκδ. Μεταίχμο, σελ. 432, ευρώ 17,70 και σε e-book ευρώ 12,99). Πρόκειται για το δεύτερο μυθιστορημα της γνωστής σε όλους μας από τά εφηβικά μας

διαβάσματα συγγραφείας στην οποία όφειλεται τό «Ένα δένδρο μεγαλώνει στο Μπρούκλιν», βιβλίο που γνωρίσαμε με την άπλουστευμένη μορφή του που τό άδίκει. Η Μπέττυ Σμίθ έγραψε άντλώντας από τις προσωπικές της έμπειρίες και περιγράφει την έργατική κοινωνία της Νέας Υόρκης κατά τά πρώτα χρόνια του Μεταπολέμου, δηλαδή τις δεκαετίες του 1945-1965. Οι ήρωίδες της είναι γεμάτες έλπίδα, όπως έδω ή Μάρτζ Σάνον, καθώς ήταν σαφώς ή έποχή του «άμερικανικού όνειρου». Είναι φεμινίστριες της έποχής εκείνης όταν ή προσέγγις του σταθερού και άσφαλούς γάμου και της δημιουργίας μιας καλής οικογενείας με την όρθή άνατροφή των παιδιών άποτελούσε πραγματικό στόχο, παράλληλα προς την έυρεση έργασίας και για την γυναίκα, άφου τό εισόδημα του σύζυγου σαφώς δεν έπαρκούσε για την συντήρηση της οικογενείας. Τό «αβείο θά είναι καλύτερο» είναι μία γλυκιά άπλη ιστορία για τις χαρές και τά προβλήματα, τις δυσκολίες και τις ίκανοποιήσεις της οικογενειακής ζωής. Έκφράζει τις έλπίδες της συγγραφείας κατά τό διάστημα των πρώτων έτών μετά τον Πόλεμο, όταν όλοι έπίστευαν ότι όντως τό αβείο δεν μπορούσε παρά να είναι καλύτερο. Άλλά δεν ήταν τό μέλλον που περίμενε ή ήρωίδα του βιβλίου. Τό τέλος είναι μάλλον πικρό αλλά πολύ ρεαλιστικό για τον γάμο που διαλύεται μετά την άποβολή που όφιστается ή κοπέλα.

■ Σάρλ Πιέρ Μπωντλαίρ, *Τ' απαγορευμένα* και τά επιλήγμια (μτφρ. Γιόργκο Σημηριώτη, σχέδια Κώστα Εύαγγελιάτο, εκδ. άνέγνω, σελ. 108, ευρώ 13,50). Η έκδοσις αυτή φέρνει ξανά στην έπικαιρότητα μία πρόμη με-

τάφραση των «Απαγορευμένων» ποιημάτων του Γάλλου ποιητού Σάρλ Πιέρ Μπωντλαίρ (1821-1867) που έξεδόθη για πρώτη φορά τό 1917. Είναι από τις κομψότερες που ένεφανίσθησαν στα έλληνικά και όφειλεται στον Γεώργιο Σημηριώτη (1874-1964), άδελφό του γνωστότερου Άγγελου Σημηριώτη. Τό ιδιαίτερο στην έκδοση αυτήν είναι ή έξαιρετική εικονογράφηση από τον γνωστό εικαστικό και ποιητή Κ. Κώστα Εύαγγελάτο, που ακολουθεί δική του συμβολική άπόδοση. Στα σχέδια αυτά δεν διακρίνεται καμμία διάθεση προκλήσεως, αλλά αντίθετως έξαίρεται ή ποιητικότητα του έργου, καθώς τό άσπρόμαυρο του σχεδίου και οι καλαισθητές έναλλαγές μεταξύ συμβολισμών και άναμνήσεων κλασικού κάλλους, αλλά και της βυζαντινής άγιογραφίας και του κυβιστικού ιδιώματος, συνθέτουν όνειρικά σχήματα στα όποια κυριαρχεί ένα δυναμικό γυναικείο γυμνό χωρίς ήχνος πορνογραφικής διαθέσεως. Και τό τονίζουμε αυτό, καθώς συνήθως τά ποιήματα του Μπωντλαίρ είναι εύκαιρια για προβολή όλων των κατωτέρων τάσεων της ανθρώπινης φύσεως, ενώ τά ποιήματα, όπως και αντίστοιχα του Καβάφη, άπλως έκφράζουν άγνοία και ώροιοποίηση των ένστικτων του ανθρώπου. Είναι μία μικρή κομψή έκδοση που συμπληρώνεται από κείμενα επεξηγηματικά για την ζωή του ποιητού και έκείνην του μεταφραστή, για την ανασέωση της δικής του που τον κατεδίκασε για προσβολή της δημοσίας αιδούς, και τελικώς τον άνάγκασε να καταφύγει στο Βέλγιο για να ζήσει καλύτερα. Τό βιβλίο άπευθύνεται τόσο στους έραστές της ποιήσεως όσο και σε έκείνους της τέχνης. ▲ ▼

